

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu

Oliverius, Horatius

Pragae, 1711

VIII. Ejusdem ad PP. & FF. Societatis. A. 1586. 10. Maji. De Studio
Perfectionis, & Caritate Fraternali

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

Præpositorum Generalium
Societatis JESU.

VIII.

R. P. N.

CLAUDII
AQUAVIVÆ

Præpositi Generalis V.

Tertia,

Ad Patres & Fratres Socie-
tatis.

Anno 1586. 10. Maii.

*De studio perfectionis, & carita-
te fraterna.*

I. **S**I munifici dona largitoris, *Studii* *perfectionis* *necef-*
necicio vitam, & eam quæ natura nobis inest, & longè diviniorem al-
nobis inest, & longè diviniorem al-
teram adepti sumus, primigeniam apud nos *fitas.*
dignitatem suam perpetuò retinerent; & si
nos, arborum instar, ad vitalis fluvii, qui
cælestem lætificat Jerusalem, patriam no-
stram, decursum confiti; & ab æstu quam

L 2

lon-

longissimè geluque semoti, perennem
 irrigationem, & sempiternam velut
 soli cælique serenitatem hauriremus;
 attineret tam gravem nos & quotidianam
 in rebus nostris, quæ pæne in horas
 præfluunt, aut silvescunt, dijudicandis
 prout opus fuerit, repurgandis, novandis
 & alio atque alio apparatu tuendis, operibus
 collocare. Jam verò cum perpetuam
 infestam mortalis corporis pugnam gravem
 & sarcinam; cumque, quasi stirpes quæ
 in siticulosos saltus transpositæ, peregrinam
 adversaque glebâ conflictemur, mirum
 mihi videatur, si necesse sit jugem adhibere
 re solertiam, ac velut artem, quæ nos
 colat, erigat, obtegit, adminiculetur
 adjuncta conquirere, quæ ad omnem
 bis incolumitatem, atque incrementa
 fidio sint: non secus atque teneriores
 dam atque opere topiario eleganter in
 tæ, aureorum malorum arbusculæ, si
 gidiore cæli plagâ, ac perpetuis vexatibus
 nivibus, singularem cultoris vigilantibus
 laborumque contentionem desiderant
 nativam vim suam & pulcritudinem tuentur.
 tur. Cum præsertim etiam postquam
 ligioni nomen dedimus, non rarò reliquum
 fiat in nobis veterum semen aliquod
 rum, ac velut anteaetæ vitæ lolium:

terquam quòd in ea quæ auspiciatò cœpta sunt, transversa soleat incurrere parùm constans naturæ nostræ conditio, quæ quantis ponderib, ad pejora ferè nos deprimit, tantò majoribus vigiliis, & quasi lacertis est obnitendum. Ea de re cum verba faceret D. Gregorius Nazianzenus, exponerétque cæ-

In Apo-
log. Ad
Patrem.

læste donum, quod initio divinitùs accepimus, quàm agre conservetur, Saulis Regis pertractat exemplum: negátque ulli dubitandum esse, quin per inhabitantem Spiritum sanctum fuerit ille in spiritualem virum commutatus. *Verùm, inquit, quia non se totum Spiritui præbuit, nec purè alium in virum mutatus est, quemadmodum oraculo de ipso proditum fuerat; sed improbitatis scintilla pristina, malique seminis aliquid in eo restabat, eratque in eo pugna spiritùs & corporis, notissimis illis tandem jactatus est tragædiis.* Et subjicit paullo post: *Illud tamen hinc animadvertitur, quod tametsi gratia divina non contingat indignis, nec omnino in malum & ineptum instrumentum cadat, nam rectè dictum est (etiam me assente) in malevolam animam non introibit sapientia nihilominus propter mutabilitatem habitùs, ac naturæ humanæ, nequaquam minoris negotii sit, meâ quidem sententiâ, dignitatem suam, & concinnitatem servare,*

quàm ab initio verè aptum concinnumque
 di, ac dignum effici: præsertim cum ipsa
 tia sæpenumero (ut quod omnium malorum
 nostrorum miserrimum est, & absurdum
 ximè proferam) fastu quodam animos
 rens à DEO dejiciat eos, qui non relictis
 ipsum propius accesserant, eoque modo
 ut dum extollimur, deturbemur, quo peccato
 rum fiat supra modum peccans, per rem
 mihi mortem afferens.

DEO se
 quisq; to-
 tum de-
 voveat.

2. Duas nobis res hoc facto, &
 gravibus verbis religiosissimus Pater
 commendat, ambas quidem pernecessarias
 qui à despiciatis ac stolidis domûs sua-
 mentis conquirendis, hoc est, à vecore
 ac brutis hujus vitæ voluptatibus &
 abstracti, sese in altioris vitæ genus
 père. Una res est, ut Deo se quisque
 mente devoveat, nec ullam in seipso
 cupiditatis sementem reliquam pati
 Nam propterea sanctissimus Doctor
 mat, fuisse adhuc in Saule spiritûs & cor-
 ris pugnam (neque enim sentiebat, &
 posse nos penitè immunes esse, dum
 gili fluxoque corpore destinemur) fel-
 lud modò nos monitos voluit, Si ad
 um, ut inquit Apostolus, in plenitudine
 dis accedamus, hoc est, Si & nosmet
 exuere, & induere Deum, ex animo

deamus, ita posse nos, & solere divinis auxiliis confirmari, ut licet nonnulla resideat rationem inter sensumque dimicatio, non ca tamen sit, quæ vel internæ civitatis tranquillitatem perturbet, vel in dubium revocet, uter in hac dominetur, atque impetret: sed potius invicta mens jus suum tueatur, & impetus concupiscentis animæ, nè longius evagentur, coërceat. Contra vero quicumque ita se Deo Religionique addixere, ut interea loci neque omnem de securam abjiciant, neque mundo placere velle definant, minimè mirum est, si magnis periculorum fluctibus agitentur. Nam hoc quidquid mali seminis in ipsis residuum est, sensim pullulat atque adolescit in culmum: & (quod aliquando sibi D. Augustinus fateatur timuisse) quæ tenuissima licia videbantur, in funes pæne nauticos excrescunt, arctissimæque quos implicuere, devinciunt. Itaque testatur ille, se tunc à Deo, ut nequaquam desisteret, exstimulatum, nè, *si non*, inquit, *abrumperetur id ipsum exiguum & tenue, quod remanserat, revalescere iterum, & me robustius alligaret.*

3. Altera res est, quòd, esto rebus iis, Nullum in se toleret seminem cupiditatis. quas admirantur homines, initio nuntium remiserimus ex animo; tam lubricum tamen, & ad deteriora declive naturæ pondus.

dus est, ut quàm facillimam conversionem
 & inclinationem tranquillè statûs car
 nihilominus laboriosum atque arduum
 quàm ad præclaram aliquam animorum
 gnitatem, & quasi concentum perven
 cum præsertim (quod in malis nostris
 etuosissimum miseræ generis est) ipsi
 erga nos Dei liberalitas nonnullos inter
 plus nimio jam elatos, sibi que præfiden
 ex caelestium copia donorum (nisi ta
 quam in gyrum rationis ac modestiæ
 cantur) ab eodem Deo, ad quem non
 par erat accessere, deducat atque ablu
 hat. Eos igitur præcipites agit, dum
 tollit incautos, ut satis indè perspicuum
 Rom. 7. at illud Apostoli, *Peccatum, ut appare*
 13. *peccatum, per bonum operatum est mihi ma*
tem, ut fiat supra modum peccans peccatum
 hoc est (ut Chrysostronus interpretatur
 peccatum turpitudinis ac nequitiae suae
 rus satis manifestò prodit, cum sancti
 mam planè rem per summum scelus, ac
 cordiam nostram in strumam vertat ac p
 stem. Quocirca, nec mihi, nec vobis
 lestum esse decet, quas possumus, sequi
 que urgere opportunitates ad mentem
 stram identidem excitandam, scientes, Fr
 tres à Deo dilecti, electionem vestram, cum
 quantò majoribus donis aucti videmur,

tò severior eorum ratio reddenda sit ; & quanto copiosorem miserationis suæ vim erga nos Deus ultro profudit , consequens etiam sit , ut tantò graviùs nostræ tarditati inertixque succenseat , ut , si hoc spectetur , hominum ceterorum , qui se pæne totos tenebris mersere , delictis vix commoveri videatur. *Quis cæcus* (inquit per Prophetam quemdam) *nisi servus meus ? aut quis surdus , nisi ad quem nuntios meos misi ?* ac si apertè profiteretur , ceteros neque cæcos esse censendos , si offusis cælo tenebris videant nihil ; neque surdos , si , quibus nihil loquere , non audiant : verùm si qui sint , qui in clarissima luce caligent , & ad nuntiorum clamores obmurdescant , id demum cæcitatæ esse , id surditatis argumentum.

Isai. 42.

19.

Constitutiones observet.

4. Id quod ut planiùs explicem , (tametsi de vobis dilectissimi meliora , quin etiam altiora confidam) nego , ullam nobis exultationem in Dei conspectu profuturam , nisi eum teneamus vitæ cursum , eamque lucem sequamur , quæ nobis , id agente Deo , per famulum suum **IGNATIUM** ex Constitutionibus , ex nostræ Societatis instituto , ex ejuldem denique optimi parentis , dum in humanis ageret , gravissimis monitis , & salutaribus affulget exemplis. Cùm præsertim Dei præterea benevolenti-

tissima sedulitas quotidie mentibus nostris
variè præluceat, & stimulos ad meliora
jiciat. Neque nobiscum velut cum feris
agat, exponens dumtaxat, quid à nobis
rili more deposcat, sed ut carissimos
liberos instituat, consiliorum etiam suorum
communicatione dignatos. Atque, ut
sa alia faciamus, una vox illa Redemptoris

Joan. 14.

15.

Si diligitis me, mandata mea servate
cujusnam pectus non emolliat? sanè
dixisset, non pœnas denuntio, pollicita-
nes meas non inculco, non meorum
vos meritorum rationes exigo, non pro
ob oculos præmiorum amplitudinem;
illud unum: Si diligitis me, perficite
jubeo. Quis tam ferus ac ferreus sit, qui
secum ipse reputet, quis loquatur, & qui
bus id verbis commendat, inusitata me-
tis dulcedine non liquecat ac fluat; cer-
que statuat alacri atque erecto animo
gredi, quidquid perspexerit illius aut
luntati gratum, aut honorificum majestatis

Psal. 15.

ti? Hæc est pars mea, & hereditas mea,
nebat S. David. Sequantur alii quæ
ximè velint: suas licet, quàm longè
que nôrint, proferant cupiditates; mea
rò pars fuerit, Domine, custodire lega-
tuam.

Divina

5. Verùm majora adhuc atque illa

Striora jura sunt, ut Divus annotat Basilius, ^{voluntati} quæ nobis quasi Prætorianis militibus, aut ^{obsequa-} Regiis cubiculariis fanciuntur, quàm quæ ^{tur.} promiscuè feruntur in vulgus. Eam ob rem nostræ quæ sint partes, attendamus. Sunt autem illæ, in quibus figenda nostra omnis mens & locanda est, nimirum ut in omnem vitam divinæ voluntati obsequamur & gloriæ: neq; Dei servus alia in re ulla suam positam esse existimet vitam, delicias, beatamq; tranquillitatem, quàm si totum se fingat & accommodet ad arbitrium nutumque Dei; cujus voluntas totius est juris ac recti certa lex; cujus studium, ut ei nos, nostræ solùm felicitatis causâ, morem geramus, cujus obsequium jucundissima quies: ab eo verò recedere, extremum malorum omnium. *Os meum aperui, & attraxi* Psal. 118. *spiritum, quia mandata tua desiderabam,* 131. *ajebat Plaltes.* Cùm enim os aperuisset necessariæ refrigerationis gratiâ, testatur duxisse se vitalem auram de cælo, hoc est, perficiendi, quæ Deo placent, desiderium, quod solum respirationis loco velit habere, dum vivat. Deus meus (ut ita loquentem David faciamus) in quo vivo, moveor, & sum, meo quidem in ea, quæ jubeas, obsequio, tibi que obtemperandi studio perinde sultentor, atque animantes respiratu. Ita-
que

que sicut corpus quovis temporis puncto
 frigidiorē auram hauriat oportet, nec
 tivus calor interclusus extingatur; ita me
 to etiam magis pæne in horas, aut in me
 menta potiùs explendæ tuæ voluntatis
 more, ac pietate meus animus recreari
 Hoc itaque desiderio, quasi quodam
 hiatu, suavissimam requiro aspirationem
 & quidem quanto possum creberrimam
 prout hujus scenæ domûs, quam inhabi
 to, patiuntur angustia. Neque immer
 to ait: *Os meum aperui.* Nam, ut Sapien
 tes tradidère, aspiratio meatu oris exci
 trajicique non solet, nisi cum permagnâ
 & præsentissimam influentis aëris subsidio
 um, vitæ nē opprimamur, exposcit. Iis igi
 tur verbis sanctissimus vates declaravit, non
 sinè maximo melioris vitæ periculo, ulli
 unquam momentis piam hanc aspirationem
 qua sub divinæ jus voluntatis nostram sub
 jungere cupimus, intermittere: aut fortassis
 ita vehementibus incensisque studiis ad De
 voluntatem capeffendam sese inflammatum
 animadvertibat, ut propterea se respirandi
 vicissitudine, tamquam gravis æstûs alleva
 mento, reficiendum putaverit. Hoc de
 nique illud est studium, quod nostræ voca
 tionis ratio nobis imponit: hoc consilio So
 cietati J E S U nomen dedimus, ut Patris ac

Dominatoris nostri voluntate nihil habeamus antiquius, & re ipsa præstemus id, quod ex gravissima Constitutionum asseveratione, & ex primis adeò tirocinii nostri rudimentis, tamquam cum lacte nutricis exurgere visi sumus, nempe, ut Dei voluntatem, cujus interpretes Præpositi nostri sunt, nostram esse, arbitremur. Qua in re frequens ac perennis exercitatio eximiam quamdam vim habet efficiendi, ut & in dies majorem ex illa capiamus voluptatem, & nescio quo sapore, admirabilique luce, quæ naturæ facultatem atque aciem exuperat, perspicuè dignoscamus, hoc disciplinæ genus haustum decerptumque fuisse de cælo. Id tamquam pro testimonio dixit Salvator noster iis verbis: *Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina mea, utrum ex Deo sit.* Hoc est eam doctrinam si vitâ ac factis exprimere studeamus, arcanos quosdam sensus, & inusitados afflatus supra consuetudinem, supra mortalitatem nanciscantur, ut propterea sapientiam istam divino fatu fuisse ortam, facilè in animum inducamus.

6. Verùm hujus suavitas argumenti meam longiùs, quàm oportuit, provexit orationem: voluissem enim, non ut alias feceram, pluribus agere, sed breviter id dum

Quanam
conferant
ad bonum
Societatis
conservã-
ta-
dum?

taxat, quod hoc tempus postulabat, ex
nere. Scripseram namque aliàs impu
ea, quæ tunc nuntiabatur, Japonicæ Eco
fiæ bona fruge, & cohortatus unumquem
ut renovaretur spiritu mentis suæ; miti
am, quod nobis ad eam rem promovend
piæ memoriæ Gregorius XIII. concessit
Jubilæum. Nunc cum non ità pridem ex
narum regnis recens orta esset occasio, ut
ejus rei latioribus initiis, quod Dei mu
est, cognoscere potestis; alterum putavi
tendum, quod à Sanctissimo Domino no
Sixto V. impetravimus. In quo illud ad
amplius est, quod ad bonū Societatis nost
statum, ejusque feliciores progressus à D
impetrandos concessum est. Indè plan
fit, & quanta sit hujusce rei magnitudo
quanti officii nostri major obligatio
quanta denique in unoquoque nostrum
posita vis ac facultas, ut eorum, quæ
mus, secundos exitus consequamur.
magnitudo, inquam: neque enim solum
Dei obsequium per se valet quàm plurim
prosperitas, ac perfecta pietas Societatis
stræ; sed etiam, si cogitationem inter
in omnia studia, quæ nostrates in Japon
rum, Sinensium, aliarumve gentium sal
tem conferunt; certè nec ad animarum
era, nec ad Dei gloriam, ut oportet am

ficandam, conatus nostri momentum ullum habituri sunt, nisi suâ ipsa Societas vi, ac firma valetudine cohæreat. Nam imbecillam si fuerit, nec probè affectum corpus, ejusque membra in suis obeundis muniis languescant, nullum cum laude cursum seu pugilatum adoriatur. Dixeram adhuc, *Officii nostri major obligatio*: nam si (ut superioribus litteris de spiritu renovando fusiùs disputavi) religiosissimam vitæ rationem à nobis Deus exigit, ut proximis adjuvandis Societatis industria sit salutaris; quantò severiùs reposcet, ut ipsa Societas non modò nihil per nos de statu declinet, sed ut vigiliantiâ potiùs & contentione nostra ad ampliora se tendat atque erigat?

7. Quam sanè ad rem nec leve nobis *Vitium* calcar accesserit, si cogitemus, ex nobis *unius re-* niveris corpus unum coagmentari; eamque *dundat in* esse membrorum inter se consensionem, ut *totum cor-* unicuique pertimescendum sit, suo nè vi- *pus.* tio in reliquum omne corpus aliquid redundet periculi. Mirum atque horribile pla- *1. Reg. 3.* nè est, dignumque ob quod ambæ audientium aures (ut scripturæ loquuntur) meritò tinniant, meminisse apud Israëlem, duce Josue illustrem, Deo autem Principe ac moderatore gloriantem, & tunc ejus jussu eductum in aciem, propter unius Achan fur-

furtum de anathemate Jericho, quam de
totis pæne castris turbatum sit, fuis ab dict
ste tribus millibus fortissimorum Israe &

Josue 7. Deo severè denuntiante: *Non poteris stare ante hostes suos, eosque fugiet, quia* qua
12. *latus est anathemate: &, quod longè ma cari*
horrificum est, Non ero, inquit, ultra ban
scum, donec conteratis eum, qui hujus si,
ris reus est. Et quamvis unius effiet facti um
gium, universos tamen (ut annotat Aqu diff
stinus) afflixit ac perculit: *Ut non, inq mo*

Quæst. su- *se solum quisque curet in populo, sed in* situ
per Josue *sibi adhibeant diligentiam, & tamquam* dan
lib. 5. *us corporis, & unius hominis alia pro* altr
quæst. 8. *sint membra sollicita.* Quo sanè tacto ne
piternus Judex indicavit, quanta sit gra
lorum in aliquo cœtu ac sodalitate re?
munitas, cum eorum nullus seorsim tian
censeatur, sed singuli sint quarumdam nan
tium instar in toto. Vides, inquit Cl sem
sostomus, quomodo unius peccatum sa p
populo vindictam accersit? Quomodo D stru
um adversus multitudinē hostem reddid tate
Sed bona sunt tua judicia, Domine, & om
nostram utilitatem dispensata. Lues qu do
dam est peccatum: per ultionem evulgat imp
ac traducitur apud omnes, nè corrup ris g
omnes; ut ubi cognoverint, quantas dor
una peperit transgressio, fugiant ultione cui
reb

De ver-
bis Isaïæ:
Vidi Do-
minum.
hom. 1.

de multis alioqui sumendam æternam vindictam. Eam ob rem viri sanctissimi, qui & veræ humilitatis spiritu præditi, se nunquam humanis exutos vitiis agnovère, & caritate incensi proximorum zelò fervebant, sua peccata (quod de Catharina Senen- si, aliisque proditum est) malorum omnium, quibus Ecclesia vexabatur, causam dedisse putabant. Jam verò nobis, quos non modò communis illa unius Ecclesiæ necessitudo connectit; sed adhuc proprius quidam ejusdem instituti ac vocationis nexus astringit; quantò magis metuendum est, ne quod privarim à singulis delinquitur, gravi totius corporis malo luatur ac vulnere? Neque luatur modò, sed periculosa etiam imitatione exempli serpat longiùs; ea namque res proclivius ad perniciem, cum semel coepit, labitur. Hac porrò de causa paullo antè dixeram, in unoquoque nostrum magnam positam esse vim ac facultatem, ut eo sit loco Societas, qui nostrum omnium respondeat optatis; cum non modò possimus à Deo castissimis precibus id impetrare, quemadmodum & veram exteris gentibus religionem, & Ecclesiæ splendorem pristinum; sed etiam nobis, qui vinculo consociamur arctiori, divinam demeremur benignitatem, quo plenis miseri-

Epist. 7.
& aliis.

cordiæ oculis aliquando respiciat ac sub
vet Societatem universam.

*Similiter
Et Vir-
tus*

8. Hinc & illud exittet, si unumquodque
que hujus corporis membrum meliore
tu seipsum perpoliat atque exornet, con-
quens esse, ut ex singularum partium
mentis totius etiam nitor ac pulcritudo
splendescat. Ex iis planum fit, & quæ
obligatio singulorum, & quæ hujus
magnitudo, utque totius corporis robur
valetudo cum statu cujusque partis im-
cita fit & cohæreat. In eum igitur
curatum est, ut Sanctissimus Dominus
Pater Sixtus V. ex Ecclesiæ thesauro
læum illud nostræ promeret Socie-
tas. Quod si nequissimus Satan, cum indigni-
tate ferat, divina manu, & Societatis
tam multis orbis terrarum regionibus
dari se tam multiplici spe prædæ & rap-
tum, facturus est, quod in ipso erit, si
nullum hujus vineæ septa diruendi, ob-
rendi vites, quatiendi turrim; satis
quanta nobis vigilantia, quam forti animo
ac virtutibus exaggerato, perditis ejus
natibus obviam sit eundum. Itaque
videndum est, si qua irruptio facta sit
am, ut ad repugnandum accurramus
versi, iisque malis non in præsens modo
etiam quoad ejus fieri potest, prospiciamus

in posterum. Quin etiam ut seduli vinito-^{Psal. 79.}
res non cavent solum, ne exterminet vine-^{14.}
am aper de silva, & singularis ferus depa-
scatur eam; sed in novos etiam fetus, tra-
duces, repastinationes, propagines, quibus
vitium feracitas ac decor augeatur, incum-
bunt; ita nobis quoque omni ope atque o-
pera elaborandum est, ut non modo nihil
detrimenti Societas capiat, sed ut in dies
uberior ex ea proventus ac vectigal redun-
det.

9. Porro, quoniam singulari Dei bene-^{Reiteran-}
ficio (id quod & mihi & toti Societati ac-^{tur scri-}
cidit jucundissimum) renovatio spiritus, &^{pta in epi-}
piæ meditationes, quibus superiore Jubilæo^{stola pra-}
vacatum est, mirificos nostris fructus pepe-^{cedente.}
rere; dubitandum non est, fore, ut mini-
mam hanc familiam easdem, quas antea, ex-
ercitationes iterantem, nova Deus liberali-
tate ac misericordia prosequatur. Quocir-
ca consimili nunc ritu modoque pervelim
(qua de re Præpositis Provincialibus man-
data perscribentur) ad hoc alterum Jubilæ-
um nos comparemus, eoque avidius, quod
nunc agimus de conservando, amplifican-
doque Societatis statu: sed & quidquid hac
de re tunc à nobis delibatum est, ad idem
denuo gustandum magis ac magis nostram
acuet aviditatem. Deum itaque etiam at-

que etiam supplex obtestor, nè meâ caritate
culpâve, pii conatus ac cogitationes vel
concidant aut retardentur: vósque pro
qua omnes ex animo complector, bene
volentia, oro vehementer atque obsecro,
gravem acrémque curam suscipiatis de
votivis ad absolutam pietatem progressionibus.
Et quamquam superioribus de spiritu re
vando litteris meis denuo attentéque
legendis, multò verò magis Examine, C
fessionibus, Spiritualibus Exercitiis, & p
lo prolixioribus cum Deo congressibus
eundis, ex ejus incredibili beneficentia
secuturos vos confido, ut & planè inte
gatis, quæ sit spes vocationis vestrae, & q
sit ambulare dignè Deo; non committat
tamen, nè hanc nactus opportunitate
duas speciatim ad res vos etiam atque
am adhorter: quæ ad id quod nunc agim
opitulante Deo, ponderis plurimum val
tur habituræ.

**Proposi-
tio.**

*Studia
Nationū
sunt pe-
stis chari-
tatis.*

10. Quarum prior est, ut ità nobis
tua inter nos caritas curæ sit, expurg
penitùs abjectis que ex animo velut pe
bus, parùm benevolis Nationum inter
studiis, aliisque id genus; perinde atque
una re contineretur (nam verè continet
Societatis incolumitas omnis ac prosp
res: studeamúsque optimam parentem
tra

fram restituere in antiquum (si qua ex parte is veterasceret) nitorem ac jucundissimam benevolentiam, quæ nascentis Societatis membra vinciebat. Nam si Sociorum multitudine aucti sumus, caritatis tamen amplitudo nec hominum numero, nec locorum distinguitur intervallis. Quin etiam legere me memini apud D. Macarium; Sancti Spiritûs caritate in eam interdum hilaritatem, atque amoris vim excitari inflammarique pectus humanum, ut omnes homines nullo proborum improborumve discrimine, intimis, si fieri posset, præcordiis suis condere vellet & collocare. Quantò magis hoc tamquam pensum iis reddendum est, quibus cum fraterna nobis necessitudo multis nominibus intercedit? quæ non qualemqualem à nobis amorem, sed eximium quemdam reposcit ac vegetum, ut S. Basiliius tradit: qui cum quæreret, quamam inter nos benevolentiam copulari nos oporteat? Eâ, respondet, quam Christus Dominus declaravit iis verbis: *Diligite invicem, sicut dilexi vos: majorem dilectionem nemo habet, quam ut ponat animam suam quis pro amicis suis.* Quod si ponenda anima est, quomodo non multò magis in iis, quæ minoris pretii sunt, necessario adhibenda est animi promptitudo non ea re, ut humanis officiis

Hom. 18.

Reg. bre.
in interr.
162.

Joan. 15.
12.13.

faciamus satis, sed eo consilio, ut Deo
ceamus, & utilitati cujusque consulamus.
Id quod haud molestum ac difficile no-

erit, si re ipsa præstemus, quod amamus
Par. 3. c. mus Pater Noster I G N A T I U S tertia
1. §. 26. Constitutionum (id quod etiam in de
manseptimam Summarii regulam transcrip-
ptum fuit) commendat : Crebrò, in
admonentur, ut in omnibus quærant Deo
exuentes se, quantum fieri potest, amorem
omnium creaturarum, ut affectum unum
suum in ipsarum Creatorem conferant, &
in omnibus creaturis amando, & omni-
eo, juxta sanctissimam ac divinam ipsius
voluntatem. Quæ cum ita sint, non
seurè intelligitur, quantum à recta via
errent, qui privata quadam communione
vel generis, & consanguinitatis, vel con-
milis naturæ ac morum, vel gentis, aut
triæ, abduci se sinunt ab eo nexu, atque
animorum conjunctione, quæ inter nos
se debet.

*Hortatur
ad unio-
nem.*

11. Et quamquam primis meis ad
periores litteris (quibus exposui, quanti
ratione Nostris inter se, & cum exteri-
agendum sit) attigi nonnihil ea de re,
breviter indicavi, quanta & P. I G N A T I U S
fuerit, & mea nunc sit sollicitudo, nè quæ
adversus hanc spiritus unitatem peccetur

utpote multò magis quam credi possit necessariam; pro rei tamen magnitudine, & nè zizaniorum auctor, dum aliud agere videtur, simulatâ nescio qua specie recti, supponat aliquid suorum seminum; hic etiam paucis vos ea de re commonefaciendos putavi. Valde namque formidandum est, nè sicut olim paucorum culpâ, ut loquitur D. Hieronymus, quamquam in re dissimili, *Ingemiscens orbis terrarum Arianum se esse miratus est*; ita vitiò eorum, qui in sedandis animi motibus non multum operæ posuerunt, quique, ut ait P. I G N A T I U S, nec P. 8. Con. ordinem, nec unionem ferre possunt, cum c. 1. §. 2. lacrymis aliquando miretur Societas, non eam se esse quæ fuerat, sed tamquam effœcto jam corpore defloruisse. Cùm enim ab ortus sui primordio, nulla habita dissimilium nationum ratione, ex mutua animorum conjunctione & coagmentata sit & adoleverit; si aliò paullulùm deflecteret, Ægyptum non egressa sanè, sed ingressâ, *linguam, quam non noverat, audiret*. Huic tam pernicioso, tamque pestilenti morbo opportunè medetur, si castè integrèque servetur memorata Constitutio; ut quanti sit ea momenti, facilè appareat, cùm possit, si ejus usus exoleseat, tam gravis nobis labes & calamitas impendere. Itaque monemur, *DEUS in*

omnibus in omnibus amandum esse Deum, & omnia
amandus, in Deo. Id quod si vigeat, & nationum
Et omnes personarum ruet omne discrimen ac de
in DEO. *Et* *us.* Nam si Deus in iis, quos diligimus
 diligendus est; is ubicumque fuerit, e
 notter amor tendat ac porrigat oportet.
 quidem vehementior in eos, apud quos
 culentius diligendi ratio, qui Deus est
 lucet atque eminent. Itaque pie diligere
 animus, siue Dei donis, quibus enite
 alii, delectetur; siue alios iis, quibus
 rent, ornamentis cupiat honestari; in ut
 que sanè Dei, eorumque, quæ Dei sunt,
 amans & appetens est. Eam ob rem nec
 ex alienis virtutibus, ceterisque rerum
 ne gerendarum facultatibus (in iis en
 Deum purior animus intuetur) invidere
 obrectandive, sed agendi gratias potest
 Deique munificentiam collaudandi, cui
 tam nactum se esse putat: neque illi ea, quæ
 peccantur ab aliis, indignationem ac
 machum movent, sed benevolentissimam
 potius commiserationem, & vehementissimam
 dium, ut ad virtutum decora, quæ in
 desiderantur, paranda proximus convalescat.
 Atque in hoc posita est omnis laus adamat
 tis, & quærentis Deum in fratribus, ut eum
 agnoscat, & complectatur, ubicumque
 sit: percipiat vicissim, ut uberiore manu
 sua

suas ille opes impertiat, & tamquam præsentem se præstet, sicubi minus adesse videatur.

12. Hanc amandi viam si insistamus, erit in improbis etiam, quod amemus, nempe naturam, & conditoris imaginem, optantes, ut Dei similitudo rursus in eis elucescat. Eorum autem, qui Dei amicitia gratiæque dignantur, hoc singulare ac caeleste ornamentum feremus in oculis: avebimus etiam, ut iidem tam pretiosarum mercium pleniore copia cumulentur. Sicut autem divinæ gratiæ cōmunitio tam latè patet, ut in ea nihil barbaros, Scythas, ceterasque gentes intersit; ita si quis cogitationem defigat in Deo, in nullo hominum prorsus desiderabit ac requiret, quod diligit, cū ex Deo, qui præsto est omnibus, dimanet ad universos satis magna causa, & quasi communis fons amoris; non secūs atque ad conspiciendos colores quosvis communis aliqua ratio suppetit, sive lux ea sit, sive color. Ad hæc sentiendi appetendique vim (ut à Philosophis proditum est) ea re, in quam percipiendam intenditur, oportet esse vacuum, ut multas ad res adverti adhiberique possit: alioquin ad aliud nihil pateret, quàm ad id, quod in ea fixum esset atque inditum.

Et ideo etiam in improbis inveniemus, quod amemus.

*Compara-
tio ab ocu-
lo colore
imbuto.*

13. Sicut oculorum sensus si color
uno aliquo esset infectus, ad reliquos ce-
garet, nam si viridi imbueretur, vireles
putaret omnia; rubescere, si coccineo,
que in eundem planè modum de aliis, qu-
rum si quempiam naturâ sibi insitum nec
esset, non posset ceteris oblectari. N-
aliter sanè nisi voluntas nostra privata
mores, ac propensiones deponat atque ex-
at, benevolentia suæ vim in res universas
propter Deum, ex quo omnia, per que
omnia, & in quo omnia sunt, derivare
potest. Sed si ad patriam gentemque suam
animus adhærescat, eorum modò colet
citias, quibuscum patriæ & gentis commu-
nitione copulatur. Idem eveniet, si ne-
fariorum suorum consanguinitate delin-
carni tantum & sanguini deserviat. Par
reliquis iudicium. Quòd si infeliciter
putarem cum oculis, quorum videndi
super colorem unum videret nihil, quid
voluntate, si amando similiter affecta
sentiendum? Certè neque corporis oculi
quos cum muscis, & culicibus commun-
habemus, ad quærendum, videndumve
um usui possunt esse; neque ulla oculi
rum, sicut voluntatis, virtute boni nomi-
namur & sumus. Itaque summa ope
tendum est, ut denudetur voluntas, &
omn-

omnibus vindicetur affectibus, quo liberius eam curam & cogitationem induat, quæ Deo soli quærendo amandoque dicata est. Hac enim amor & defæcatur liquidum, & omnes ampliatur in partes.

14. Huc pertinet celsitudo illa animi, & amplissima caritas Apostoli Pauli, cujus D. Chrysostomus non modò egregium laudatorem ac præconem, sed & præsentem quodammodo se præbuit spectatorem. Digna planè res, quæ nobis afferat admirationem, & pudorem incutiat. Ea verò mirificè licèt in tot vigiliis, ærumnis, periculisque aditis animarum causâ, quas Christo parere studebat, eluxerit; privatim tamen, ac præter modum (ut idem sanctus Doctor observavit) vim suam exprompsit in amorem, sedulamque curam, qua complexus est Onesimum. Servus is erat, & quidem profugus ab herili domo, quam & furto vexaverat: eum tamen Apostolus, quamvis omnium Ecclesiarum pressus sollicitudine, unicè dilexit. Nam illi & veniam deprecatur à Philemone, & tam inusitatum habet honorem, ut eum & filium suum in vinculis, & viscera sua, & alterum se nominare non dubiter. Hæc ei præstabat Apostolus, quia, ut ait Chrysostomus, non hoc considerabat, quòd unus esset, qui peccaverat,

*Exemplū
universalis
amoris
in S. Paulo.*

*Hom. de
profectu
Euang.*

*Epist. ad
Phile.*

&

& præsidio egeret, sed quod homo esse
 homo dignissimum Dei animal, & prop
 quem, nec unigenito suo Pater peperit
 Non enim mihi hoc dicas, quod sit fug
 vus quispiam, vel latro, vel fur, vel fi
 norosus, vel quod sit pauper, abjectus,
 lis, & nullius frugis: sed cogites, quod
 ipso mortuus est Christus, sufficiatque
 bi, utpote idonea sollicitudinis causa.
 gita quantum illum esse necessarium
 quem tantus Christus ita appretiatu
 nec sanguini suo pepercerit. Neque eni
 opinor, si Rex pro aliquo occidi velle
 quæreremus argumentum aliud, num
 gnus quispiam ille sit, quem Rex tantu
 cit. Jam verò perpendamus, quanto
 gnandi sint amore, qui non servi, sed frat
 nostri, non fugitivi, aut fures, sed sac
 sunt contemptores abdicatis ob Christu
 omnibus, in eandem nobiscum consc
 militiam, iisdem castris, signisque cen
 riati, ad quotidianos labores atque excu
 as in Dei tandem adoptionem, & heredi
 tarium regni jus adsciti. Nihil igitur
 hi antiquius, nihil in optatis magis est
 quam, ut quanto maximo possumus studi
 conglutinemur inter nos mutuæ necessi
 dine caritatis, quæ ab Apostolo merito

Coloss. 3. citur *vinculum perfectionis.*

15. Nam & tum demum præstitisse nobis videbitur Deus, quod desponderat per Sophoniam: *Reddam, inquit, populis labium electum, ut invocent omnes in nomine Domini, & serviant ei humero uno*, Labium verè electum, neque enim in linguis omnibus ulla pretiosior, neque ad loquendum, audiendumve jucundior, neque ad res bene gerendas valentior, quàm id linguæ genus, quod animorum, consiliorum, operùmque conjunctione fraternus amor format atque instruit. Hinc enim existit Deo famulanti-um tanta consensio, ut uno quasi humero, quidquid est onerum portare videantur. Sed & illud memoriâ repetendum, cùm Deus sacrilegos turris Babel architectos ac molitores ab opere quod stultè, & adverso Numine machinabantur, arcere, & tamquam deturbare statuisset; id demum non aliter perfecisse, quàm dissimilium confusione linguarum, Tantùm valet ad res interturbandas dissidium quodvis, etiam linguarum, tametsi magna foret inter illos consiliorum voluntatùmque conspiratio. Nos contra si vivas ac spirituales domos, juxta S. Petri sententiam, in nostris, proximorùmque mentibus extruere contendimus; & ad muros felicioris Jerusalem, pro quibus ut benignè faceret Dominus in bona voluntate sua, David

*Dissidium
linguarum
turbat
charitatē.*
Sophon.

3. 9.

1. Petr. 2.

5.

vid

Pfal. 50. vid castissimè precabatur, exædificandos
liquid afferre momenti, idem jugum tra
mus oportet, & ad unius linguæ confu
um redeamus: alioquin labores quidem
gni, laborum fructus pæne nullus.

*Rerū na-
turalium
concordia.*

16. His expositis, perspicuum est (quod
& initio dixeram) quàm exitialis sit illa
lut linguarum varietas, & quàm severè
eos animadvertendum, qui tantam luem
portarent in familiam nostram; cum
malo grassante, & structuræ tam illustri
& divinæ gloriæ feliciter provehenda
bor omnis, atque apparatus noster fran
tur & concidat. Multa quidem in his
sententiam possent adduci, non modò
Euangelis, Patrùmque libris, atque ex
plis, quæ ad nihil ferme aliud nos insti
unt; nec solùm ex nostris Constitutionibus
quæ nullam in rem graviùs aut crebriùs
amplificandam excurrunt, perinde ac si
hoc Societatis esset columen ac firmam
tum; sed etiam ex omni rerum natura.
quidem cælum, terra, ut egregiè dispu

*Orat. 1.
de pace.*

Gregorius Nazianzenus, elementorum me
tiones ac temperaturæ, membrorum pro
portiones & conjunctiones, animalium
trimenta, ortus, habitationes distincta
quorum quædam imperant, quædam sub
cta sunt, quædam sub jugum à nobis m

tuntur, quædam libera sunt. Hæc igitur omnia cum ita se habeant, ac secundum primas causas harmoniæ, siue conjunctionis, & mutuæ concordiæ regantur ac moveantur; quid aliud putare debemus, quam prædicare amorem & concordiam, suoque exemplo conjunctionem animorum inter homines sancire? Contrà verò sublata consensione, quam vocat ille pulcerrimum & utilissimum Christianæ sapientiæ decus, rerum vastitas continuo desævit, & ordinis perturbatio. *Quæ, ut illius verbis utar, in aëre quidem fulmina, in terra succussiones, in mari exundationes, in urbibus ac familiis bella, in corporibus morbos, in animis peccata, quasi novas res moliendo, introduxit.* Veniat illud in mentem, Patres ac Fratres desideratissimi; *Concordiâ res parvæ crescunt, Salustius. discordiâ maxime dilabuntur.* Cujus enim navis tam constans est ac firma compactio, ut evulsis clavis, quibus tabulæ & trabes agglutinantur, non statim fatiscat, ac recidat in struem lignorum, cujus sit usus in re nautica nullus? Cujus verò aut turris aut arcis tam septa atque munita firmitas ac robur est, quod soluta compage saxorum non continuo ruat, atque ex propugnaculo degeneret in acervum, temerè congestis in unum lapidibus? Non enim ex saxis & cœ-

men-

mentis, sed ex apta & quasi dementa *stru-*
bit,
 rum cœmentorúmque structura turris *mori-*
 murus assurgit. Quin etiam de Regnis *clar-*

Luc. 11. vator clarè demonstrat: *Omne regnum cont-*

17. *ipsum divisum desolabitur, & domus su- tam-*
domum cadet. Profectò sicut concordi *sing-*

Societatis statum, quæcumque irrumpe *vos-*

extrinsecus, labefactare non possunt, *ben-*

vicissim si concordix inter suos jacturam *quis-*

ciat, nullis poterit extraneis coherere *lato-*

fidiis. *rism-*

Diffidii 17. Et quoniam D. Bernardus, *lato-*

incommo- illud Canticorum exponeret, *Fili mo-*

da. *mea pugnaverunt contra me,* præclare *spor-*

Serm. 29. assolet, de hoc toto argumento disputat *den-*

Cant. cæt ab omnibus sermonem illum perlegi *me-*

lim, quò magis tamen ad magnum unum *inv-*

que sit, hic illius partem aliquam disputa- *vo-*

nis adscribam. Cùm igitur de gravissimis *cep-*

diffidiorum incommodis ageret, Longè *qu-*

so, inquit, à nobis facite semper hoc tam *un-*

minabile, & detestabile malum vos, qui *te-*

perti estis, & quotidie experimini, quàm *ra-*

num sit, & quàm jucundum habitare fratres *et-*

in unum; si tamen in unum, & non in se- *ten-*

dalum; alioquin nec jucundum planè, nec *ac-*

nam, sed pessimum ac molestissimum. Va- *ad-*

rem homini illi, per quem unitatis vinculum *ali-*

jucundum turbatur: judicium profectò por- *en-*

bit, quicumque est ille. Antè mibi contingat
mori, quam audire in nobis quempiam justè
clamitantem; Filii matris meæ pugnaverunt
contra me. Nónne præsentis congregationis
tamquam unius matris filii omnes vos estis,
singuli alterutrum fratres? Quid ergo a foris
vos conturbare aut contristare possit, si intus
bene estis, & fraternapace gaudetis? Denique
quis nobis nocere poterit, inquit, si boni emu-
latores fueritis? Quamobrem emulamini cha-
rismata meliora, ut bonos vos probetis amu-
latores. Charisma peroptimum caritas est,
planè incomparabile, quod novæ sponsæ caelestis
sponsus toties inculcare curabat, nunc qui-
dem dicens: In hoc cognoscent omnes, quia Joan. 13.
mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad
invicem. Nunc vero: Mandatum novum do
vobis, ut diligatis invicem: & Hoc est præ-
ceptum meum, ut diligatis invicem. Itém-
que orans unum eos fore, sicut ipse & Pater
unum sunt. Et vide, si non ipse Paulus, qui I. Cor. 13.
te ad charismata meliora invitât, inter cete- & 14.
ra caritatem in summo ponit; sive cùm fide
& spe dicit eam esse majorem, & supereminen-
tem scientiam; sive cùm enumeratis pluribus
ac mirabilibus superna gratia donis, tandem
ad superexcellentiorem viam nos mittit, haud
aliam profectò illam quàm caritatem defini-
ens. Denique quidnam huic comparandum

N

pute-

putemus, que ipsi praeferretur martyrio, ac transferenti montes? Hoc igitur est, quocumque, Pax vobis à vobis sit, & omne quod ex secus minari videtur, non terret, quia non metet. Nam è contrario quidquid foris à diri apparet, nulla est profectò consolatio intus (quod absit) seminarium discordiarum minaverit. Proinde, dilectissimi, pacem habete ad vos, & nolite lacerare invicem, non facto, non verbo, non signo qualicumque. Item eodem ut hac de re, de qua, cum nostra vehementer interesset, pluribus egi, quam oportet, taram, scribendi finem faciam; magno cupio secum quisque reputet, quod Paulus Noster decima parte Constitutionum addidit, & refertur trigesima regula inter communes: Caveant, inquit, sibi omnes ad affectum, quo aliae de aliis nationibus sentire, aut loqui solent: quin potius, ut ne sentiant, & peculiari affectu diversas nationes prosequantur in Domino: ac proinde nemo bella contentionesve inter Christianos Principes in colloquium inducat. Usque adhuc planè abhorrebat ab hoc malo, ut nec quidem sermones suis licere vellet, quibus aut de Principum agatur simultatibus, aut aliis aliis nationes obloquentur.

Charita-
tis indi-

18. Nè quid igitur residueat inter inimicum concordiae, sive id ex studio

tionum, siue ex aliis redundet fontibus sanè amarissimis, cùm ad lætiores progressus omne nobis iter atque aditum intercludant, unusquisque velim in se ipse acriter inquirat, & attentè dispiciat, quàm sedulò fraternam colat consensionem: neque leviter eam rem decurrat, sed cuiusmodi sit sua caritas, exploret ad Lydium lapidem, & exigat ad eam normam, quam Apostolus præscribit his verbis: *Caritas patiens est, benigna est: caritas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa: non querit, quæ sua sunt: non irritatur, non cogitat malum: non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.* Hoc igitur modo si quasi ad Lydium, ut dicitur, lapidem exploretur caritas nostra, si qua harum laudum effectorumve careat, nondum omnes virtutis numeros complexa censeatur: sed quot ornamentis ab Apostolo commemoratis destituta sit, tot eam gradibus, & quasi notis ab eo, quod summum optimumque est, abesse arbitremur. Enitendum igitur est, ut eam ad id, quod perfectum, suisque omnibus partibus expletum sit, perducamus: & si laude patientiæ careat, vel benignitatis, vel alicujus ex reliquis, eam, quæ desideratur, comparemus.

cia, & effectus.

1. Cor. 13. Caritatis signa.

Nec facile mihi venit in mentem, quam ad aliam libellam ista res exigi possit, qua magis appareat manifestò, vel quid cuique desit in hoc genere, vel quæ fectio ineunda sit, ut rectè amandi legem integram inviolatamque conservet, quam potoli memorata præscriptio. Illud que habeamus, fructum, quem Dominus

Joan. 15. nobis reposcit iis verbis, *Ego vos elegi*
16. *eatis, & fructum afferatis, & fructus*
maneat, aliud nihil esse quam caritatem

Trac. 86. D. Augustinus exponit. *Maneat*, in
in Joan. *dilectio: ipsa est enim fructus noster.*
circa etiam si sanguinem profundamus, Angelorum etiam linguis loquamur, montes solo verbo transferamus; nisi damus hunc fructum, nihilominus ut in ætuosi palmites præcidemur. Cujus crimen si jure plectendum est in omnibus (nam ex sterili ficu testari voluit Dominus quæ supplicia in desides homines ac per steriles constituta sint) quibus tandem curibus, quibus flammis sævietur in eboribus, ex quibus nec soli, quod occupat uberrima feracitas, nec siderum, quibus flantur, benignissima vis, quidquam bo frugis expressere.

Et fru-
ctus.

19. Neque prætereundum puto
ad hanc rem maximè, de Evangelica

scribit Ambros. *Quod de Judæis, inquit, Lib. 7. in dictum, omnibus cavendum arbitror, & no. Luc. 13. bu maximè, nè secundum Ecclesiæ locum vacui meritis occupemus, qui quasi malagrana- ta benedicti, fructus ferre debemus internos, fructus pudoris, fructus conjunctionis, fructus mutua caritatis & amoris, sub uno utero ma- tris Ecclesiæ inclusi, nè aura noceat, nè grandio decutiat, nè æstus cupiditatis exurat, nè humo- ris imber elidat.*

20. Animum jam referamus ad opi- *Charitas malo pu- nico est si- milis.*
mum istum ac pulcherrimum Ecclesiæ a-
grum, & in ejus amplitudine meminerimus
partem esse nullam, aut feraciorem, aut fri-
goris & caloris modo temperatiorem, aut
majore agricularum opera subactam atque
excultam, quàm Religionis statum; & fa-
cile intelligemus, quantò gravioris culpæ
rei efficeremur, si hanc ipsam partem vacui
meritis occuparemus. Perspiciamus dein-
de, quid mali Punici typo sanctissimus Do-
ctor indicet de commoditatibus ac præsi-
diis, quæ nobis suppetunt ex religiosæ di-
sciplinæ tamquam velamento aut cortice,
qua contexti verendum non est, nè ventis
impetamur, nè decutiamur grandine, nè
stultarum æstu cupiditatum torreamur, nè
dejiciamur imbribus aut procellis. O quàm
optatam & expeditam securitatem religio

nobis præstat! ô quot utilitates & com-
 da nobis in hac tamquam penuaria cella
 posita sunt, si ea cognoscamus! Verùm
 pluribus persequi neque loci neque tem-
 ris hujus est. Sed quàm tutò agamus,
 divinus: audiamus jam, quæ nos vicissim
 cujus in tutela ac præsidio sumus, de-
 mus. Debemus verò fructum malo
 co quàm simillimum, fructum sane non
 umbratum ad speciem, & variis patet
 injuriis, sed constantem, & in intimis
 pressum sensibus: fructum ingenui pud-
 mutuæ fructum conjunctionis, atque
 ris, Punicorum instar granorum, quæ
 & conceptaculum intra corticem, &
 cundus decor, & dispositio concinnior
 que adeò verò alia ex aliis annexa tactu
 tuò cohærescunt inter se, ut eorum
 in uno aliquo potiùs, solidoque corpore
 scripta videatur, quàm ex diversis verni-
 lata corpusculis.

*Commen-
 datur De-
 votio erga
 B. Virgi-
 nem.*

21. Ac nè longior sim hac in re,
 que ad alteram ex duabus, quas propo-
 ram, gradum faciam, omnes ad extremum
 iisdem, quibus inceperam, verbis oro
 que obtestor, nempe ut consensionem
 tuam, eo studio, quo Societatem salvam
 pimur, tueamur. Altera res, qua si
 ma Societas nostra nitetur, fore confido

(quæ Dei beneficentia est) etiam atque etiam in dies efflorescat; est præcipua quædam religio ac pietas erga Sanctissimam Virginem MARIAM. Ea namque cum parens fuerit ejus, qui omne cælum, omnemque naturam molitus est, verè ac proprie, ut ait Damascenus, in res universas Heræ ac Reginæ nomen & jus adeptæ est. Itaque velim in omnibus rebus, ac temporibus, sive publicis Societatis, sive propriis singulorum, præstanti quadam veneratione, ac singulari fiducia, quæ nullam vereatur repulsam, ad hoc laborum omnium ac sollicitudinum perfugium supplices accurramus. Equidem mecum dum reputo, quanto devotionis affectu hæc cæli Reginam complexi sint, quantumque ex ejus pio & assiduo cultu, ad omnem profecerint sanctimoniam multi sancti viri, ac privatim P. I G N A T I U S quantam rerum nostrarum spem ac tutelam in hac velut arce collocârit, magno teneor studio, ut & nos eam propensissimis animis atque obsequiis prosequamur, deposcentes, ut ipsamet deprecante hæc pietas velut suavissima nardus nostris mentibus innascatur. Certè sive spectemus Deiparæ Virginis dignitatem auctore Deo in tam illustri excelsoque loco sitam, ut per seipsam & religionem & admirationem moveat; sive Benefi-

Lib. 4. de
fide c. 15.

ciorum illius in nos magnitudinem, quam gratiam, quam possumus, referre fas est, siue inopiam ac mendicitatem nostram quam oportet tam salutari patrocinio subleuemus, potiora semper sperantes in potentiorum; hæc, inquam, omnia si spectentur, ea sanè quàm maximas à nobis & honorum & amoris significationes erga cælestem præsidem & custodem nostræ salutis postulant. Quapropter meritò D. Bernardus: *Totis, inquit, medullis cordium, & precordiorum affectibus, & votis omnibus* MARIAM hanc veneremur, quia scilicet *potestas eius, qui totum nos habere voluit* MARIAM. Denique cùm tot naturæ egestates & ærumnæ levare nequeant, ab ea quæ polleat & caritate, qua vellet potestate, qua laborantibus queat optare quantum in utroque MARIA valeat, etiam quod præpotentis Dei mater est, manifestè perspicitur. Id D. Bernardus tradidit verbis: *Nihil enim sic potest vel pietatis vel potestatis commendare magnitudinem, fortè aut non creditur Dei filius honorari matrem, aut dubitare quis possit in affectum caritatis transisse Mariæ viscera, in quibus novem mensibus ipsa, quæ ex Deo est, carnaliter requievit.* Verùm quia longiori aut cohortatione aut laudatione

gustissimam Virginem celebrare mei consilii non est, ut ad calcem aliquando decurrat oratio, illud addidisse satis sit, quod Germanus Constantinopolitanus Patriarcha in homilia quadam, brevissimè quidem, sed gravissimè, de piè ac benevolè colenda Dei-para Virgine pronuntiavit, eam compellans: *Quo modo, inquit, corpus nostrum vitalis signum operationis habet respirationem; ita etiam sanctissimum tuum nomen, quod in ore servorum tuorum versatur assiduè, in omni tempore, loco, & modò non solùm latitiæ & auxilii est signum, sed ea etiam procurat & conciliat.* Ego sanè, immensa Dei largitate fretus, facilè in animum induco, ex hac posteriore renovatione, cui non minùs sedulò, plùs etiam quàm priori vacandum esse confido, omnibus Societatis membris præstantem quemdam splendorem, atque incrementa pietatis accessura, præsertim si ferio, atque enixè studeamus duobus iis ornamentis, quæ jamdudum commendo, magis ac magis abundare, nimirum, fraterna inter nos consensione, & perquam honorifico in Beatissimam Virginem studio ac pietate. Quam si deditissima mente completamur, suam illa in fidem & clientelam nos adsciscet, augebitque velut sedula deprecatrix, iis virtutibus, quæ ipsam quasi deliciis

202 Ep. VIII. R. P. N. CLA. AQ. 3. De p
affluentem, cælitibus ipsis speciosam at
admirabilem præstitere; & quibus nos
portet collucere, ut ejus filio placeam
qui earum vestigiis ac velut lineamentis
rarum orbem primus impressit, veram
docuit humilitatem, puritatem, patienti
animarum zelum, & rerum, quæ in te
sunt, despicientiam; ut sua nos aliqua
similitudine, conspectuque dignatos in
piternæ lucis & gloriæ domicilio collo
ret. Romæ 10. Maii, 1586.

Omniū in Christo Servus

CLAUDIUS AQUAVIVA